

КАФЕДРА ОПЕРНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА МУЗИЧНОЇ РЕЖИСУРИ

Виробнича практика

Освітній ступінь	Бакалавр	Курс	4
Спеціальність	026 Сценічне мистецтво	Семестр	7
Освітньо-професійна програма	«Музична режисура»		
Статус	обов'язкова	ECTS	
		Годин	45
		Практичні заняття	14
		Самостійна робота	31
Форма контролю	Залік		

Інформація про викладачів

ПІБ	Шутько Сергій Миколайович, в. о. професора кафедри оперної підготовки та музичної режисури, заслужений діяч мистецтв України, доцент
Профіль викладача	https://orcid.org/0000-0003-3663-1261
e-mail	dachnik.ponevole@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Виробнича практика» є процес формування індивідуальної режисерської майстерності в інтерпретації та сценічному втіленні оперних творів у музичному театрі, в організації та проведенні масових театралізованих дійств та видовищ

Мета: формування навичок та професійних компетенцій зі специфіки режисерської діяльності в музичному театрі, на концертній естраді.

Завдання:

- усвідомлення специфіки роботи режисера в музичному театрі, на концертній естраді, його ролі у загально-творчому процесі;
- ознайомлення зі специфікою роботи усіх структурних підрозділів Оперної студії як учбового театру: адміністративних, режисерсько-постановочних, творчо-виконавських, технічних, допоміжних тощо, окреслення їх завдань;
- формування уявлення про основні етапи підготовки до випуску оперної вистави, концертного заходу в умовах учбового театру як навчальної моделі майбутньої виробничої інституції;
- закріплення режисерських навичок зі сценічного втілення музично-театральних вистав, концертних заходів на основі отриманих знань та вмій.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- відмінності роботи режисера в музичному театрі та на концертній естраді, його роль і місце у загально-творчому процесі;
- специфіку роботи усіх структурних підрозділів Оперної студії як навчальної моделі музичного театру, її зміст і завдання;
- основні етапи підготовки оперної вистави, концертного заходу в умовах учбового театру як моделі майбутньої виробничої інституції;
- методологію сценічного втілення музично-театральних творів, концертних заходів на основі отриманих знань та вмінь;

вміти:

- визначати особливості роботи оперного режисера в музичному театрі, їх відмінності від видів режисерської діяльності на концертній естраді;
- орієнтуватися у різних видах професійної діяльності структурних підрозділів Оперної студії як навчальної моделі музичного театру, їх завданнях;
- розумітися на основних етапах підготовки оперної вистави, концертного заходу в умовах учбового театру за аналогією професійного;
- володіти методологією сценічного втілення музично-театральних творів, концертних заходів на основі отриманих знань та умінь.

володіти професійними компетенціями:

здатністю застосовувати різні режисерські підходи, прийоми, методи та засоби у втіленні музично-театральної вистави та концертного заходу;

здатністю використовувати характер діяльності різних підрозділів Оперної студії як учбового театру відповідно до специфіки музично-театральної або концертної вистави;

здатністю обирати необхідний алгоритм підготовки музично-театральної вистави, концертного заходу, дотримуючись методичної послідовності та відмінностей виконання різних етапів роботи над ними;

особливостями методології сценічного втілення музично-театральних вистав, концертних заходів на основі міждисциплінарного, інтегрованого підходу до застосування отриманих знань та умінь.

Програмні результати навчання:

- здатність випускника до асистентської режисерсько-постановочної діяльності над поточним репертуаром музичного театру;
- спроможність випускника до асистентської режисерсько-постановочної діяльності на концертній естраді.

Перелік тем

Тема 1. Режисер у музичному театрі, його функції та завдання в загально-творчому процесі

Тема 2. Структурні підрозділи Оперної студії як навчальної моделі музичного театру

Тема 3. Особливості асистентсько-режисерської діяльності зі сценічного втілення музично-театральних вистав у Оперній студії

Тема 4. Режисер на концертній естраді, його функції та завдання

Тема 5. Участь у формуванні Репертуарного плану концертних заходів Оперної студії

Тема 6. Особливості асистентсько-режисерської діяльності на концертній естраді

Індивідуальне науково-дослідне завдання. Пакет документів з проходження практики

Форми та технології навчання

Вербальні заняття: евристична бесіда, обговорення, пояснення, коментарі.

Наочно-аналітичні заняття: робота з літературою, відео-аудіо матеріалами, письмові завдання.

Мистецтвознавчі: історико-типологічний, історико-стильової реконструкції, жанровий, стилістичний, інтерпретаційний.

Дистанційне навчання: онлайн-бесіди, обговорення, консультації в Zoom та Skype.

Технології навчання: розвивальне навчання, колективного та групового способу навчання, модульного навчання, мотивації успіхів, проблемного навчання, ігрового моделювання, навчання як дослідження, інформаційно-комунікаційні технології.

Навчальні ресурси

Наявність спеціалізованих аудиторій для практичних занять, сцени Великого та Малого залів з технічним оснащенням, технічних служб: костюмованого цеху для асистентсько-режисерської роботи над поточним репертуаром Оперної студії, концертними програмами академії.

Наявність художнього фонду з відео-аудіо записами: театральних вистав у постановці знакових постатей світового музичного театру, концертних програм (тематичних, ювілейних, академічних, розважальних) українських та зарубіжних митців.

Наявність фонду спеціалізованої літератури з фаху та нотних матеріалів для асистентсько-режисерської роботи над поточним репертуаром Оперної студії, на концертній естраді. Основні та додаткові матеріали до навчальної дисципліни надсилаються персонально електронною поштою Viber, Messenger, Telegram.

Методи контролю

Поточний контроль:

- *вербальний:* співбесіда, обговорення;
- *аналітичний:* текстовий аналіз самостійної роботи;
- *практичний:* участь у формуванні режисерського задуму, складових драматургії, у складанні сценарію, постановочного та репетиційного планів вистави, заходу.

Підсумковий контроль:

- *вербальний:* захист пакету документів з «Виробничої практики»;
- *практичний:* участь у проведенні вистави, концертного заходу.

Якість засвоєння навчального матеріалу у період підсумкового контролю з дисципліни «Виробнича практика» здійснюється у формі заліку у VII семестрі.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Відвідування вистав Оперної студії з метою визначення принципів формування її репертуарної політики.	15
2.	Ознайомлення з роботою структурних підрозділів Оперної студії, їх функціями і завданнями у забезпеченні поточного	15

	репертуару.	
3.	Асистентсько-режисерська діяльність над закріпленням за бакалавром оперним репертуаром Академії.	20
4.	Відвідування концертних заходів Академії з метою визначення специфіки їх проведення відповідно до тематичних особливостей Репертуарного плану.	15
5.	Асистентсько-режисерська діяльність у проведенні закріплених за бакалавром концертних заходів Академії.	20
6.	Змістовне наповнення пакету документів з проходження практики із визначенням власної участі в оперних і концертних заходах.	15
	Всього	100

Критерії оцінювання знань студентів

A (90–100) — відмінно

вичерпна і розгорнута відповідь на обґрунтування пакету документів з практики з аналізом сучасних літературних джерел, посиланням на інноваційні технології, досвід провідних вітчизняних і зарубіжних митців. Демонстрація високого рівня виконання практичних завдань, особистий творчий внесок в режисерську інтерпретацію оперних вистав, масових театралізованих дійств та видовищ, у створення сценарію власного заходу

B (82–89) — добре

грунтовна відповідь на обґрунтування пакету документів з практики з аналізом літературних джерел, творчого доробку провідних митців. Демонстрація якісного рівня виконання практичних завдань, навичок режисерської інтерпретації оперних вистав, масових театралізованих дійств та видовищ, створення сценарію власного заходу

C (74–81) — добре

повна відповідь на обґрунтування пакету документів з практики з посиланням на літературні джерела, творчий доробок провідних митців. Демонстрація достатнього рівня виконання практичних завдань, навичок режисерської інтерпретації оперних вистав, масових театралізованих дійств та видовищ, створення сценарію власного заходу

D (64–73) — задовільно

відповідь на обґрунтування пакету документів з практики в необхідному обсязі без посилань на літературні джерела, творчий доробок митців, окремі неточності, їх виправлення за допомогою викладача. Демонстрація посереднього рівня виконання практичних завдань, навичок режисерської інтерпретації оперних вистав, масових театралізованих дійств та видовищ, створення сценарію власного заходу

E (60–63) — задовільно

відповідь на обґрунтування пакету документів з практики в мінімально допустимому обсязі, значні неточності, їх виправлення за допомогою викладача. Демонстрація граничного рівня виконання практичних завдань, навичок режисерської інтерпретації оперних вистав, масових театралізованих дійств та видовищ, створення сценарію власного заходу

FX (35–59) — незадовільно (з можливістю повторного складання)

відповідь на обґрунтування пакету документів з практики в недостатньому обсязі, грубі помилки, неспроможність їх виправлення за допомогою викладача. Демонстрація низького рівня виконання практичних завдань, недостатня сформованість навичок режисерської інтерпретації оперних вистав, масових театралізованих дійств та видовищ, створення сценарію власного заходу

F (0–34) — незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

відповідь на обґрунтування пакету документів з практики на рівні елементарного розпізнання, неможливість відтворення навчального матеріалу на репродуктивному рівні.

Неспроможність виконання практичних завдань, відсутність навичок режисерської інтерпретації оперних вистав, масових театралізованих дійств та видовищ, створення сценарію власного заходу

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для певної категорії студентів з особливими освітніми потребами.

Позааудиторні заняття

Передбачається участь студентів у міжнародних та всеукраїнських конкурсах, фестивалях, концертних програмах, благодійних театральних акціях; участь у майстер-класах, стажування у музичних школах/академіях; активна участь у міжнародних, всеукраїнських науково-практичних конференціях, круглих столах; відвідування культурно-мистецьких заходів, театрв, мистецьких експозицій, виставок тощо.

Рекомендована література

Базова

1. Александрович-Дочевський А., Ковальчук О. Сценографія. Пошуки власної естетики 1920 – 2020. // Національний академічний театр ім. І Франка. Київ. Вид. дім Антиквар, 2019. – 586 с.: іл.
2. Брук П. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр. // Переклад Віниціка І., Матвієнко О. Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. – 136 с.
3. Веселовська Г. Концепт «мрії» в музичному театрі України // Актуальні проблеми музичного театру в контексті соціо-культурних викликів сучасності: матеріали міжнар. Наук.-практ. конф. Київ, 2-3 березня 2020., Київ, 2020. С. 13–17.
4. Гнидь Б. П. До історії національної опери України. // НМАУ ім. П.І.Чайковського. Київ, 2003. – 199 с.
5. Житницький А.З. Драматургія масових театралізованих заходів: навч. посібник. 2-е вид., переробл. і випр / Харків: Тимченко, 2005. – 128 с.
6. Зайцев В.П. Режисура естради та масових видовищ: навч. посібник К.: Дакор, 2003. – 304 с.
7. Касьянова О. В. Особливості інтерпретації танцю в сучасній оперній виставі. // Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського : наук. журнал № 2 (11). Київ, 2011. С. 118-122.
8. Кипріян М. Все в минулому... / Львів. Панорама, 2007. – 450 с.: іл.
9. Кипріян М. Театр і живопис. А також родинні зустрічі, зустрічі з чесними і порядними людьми мистецтва, науки і культури. / Львів. Панорама, 2016. – 450 с.: іл.
10. Ковальчук О. Сценографічна практика у просторі 20 століття. Київські реалії. // Національна академія наук України. Інститут проблем сучасного мистецтва. Київ. Фенікс, 2019. – 267 с.: іл.
11. Корнієнко Н. Лесь Курбас: репетиція майбутнього. / Київ: Либідь, 2007. – 328с.
12. Колесник Є. Психологізація вокально-сценічного образу Оксани з опери С.Гулака-Артимовського «Запорожець за Дунаєм» у творчій версії Льва Венедиктова. // Часопис Національної музичної академії України імені П.І.Чайковського 1(50), 2021. – С. 106–116.
13. Курбас Л. Філософія театру. Упоряд. М. Лабінський. / Київ: Основи, 2001. – 917с.
14. Летичевська О. М. Хорове виконавство в оперній виставі: творчість Л. М. Венедиктова: моногр. / Київ, 2018. – 230с. :іл.
15. Михайлова Н. М. Творчість і співтворчість у комунікативній системі режисер – хормейстер – актор. // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: наук. журнал №2 (7). Київ, 2010 – С. 91- 95.

16. Михайлова Н. М. Трансформація ролівої функції хору у музичній виставі (на прикладі театральної практики останньої третини ХХ-початку ХХІ століть): автореф. дис. канд. мистецтвознавства. 17.00.03 – музичне мистецтво / Харківський нац. ун-т мистецтв ім. І.П. Котляревського. Харків, 2001. – 12 с.
17. Наказ України від 25.12.2009. № 210. Про затвердження правил охорони праці для працівників театрів і концертних залів. / Державний комітет України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду.
18. Нірод Ф. Спогади художника, або Записки щасливої людини. Упор. Н.Михайлова, В.Томазова. / Київ. Либідь. 2004. – 300 с.: іл.
19. Нестьєва М. І. Режисер і композитор – односторонці чи супротивники? // Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського: наук. журнал №3 (16). Київ, 2012. – С. 11 – 16.
20. Нестьєва М. І. На противагу свавілля «режисерського театру». Аспекти історичного музикознавства, VI: Музика і театр в історичному часі та просторі. // Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського. 2013. – С. 272 – 289.
21. Пігель Ю. Сценічний костюм львівських театрів кінця 20 – початку 21 століття. Художні особливості, пошуки образності. Львівська національна академія мистецтв. / Львів. АЗ-АРТ. 2008. – 348 с.
22. Станішевський Ю. О. Режисура в сучасному українському музичному театрі. / Монографія – К.: Наукова думка, 1982.
23. Черкашина-Губаренко М.Р. Європейський оперний театр нового тисячоліття: шляхи оновлення. // Часопис НМАУ ім. П. І. Чайковського: Наук. журнал № 1, 2008. — С. 118 – 125.
24. Черкашина-Губаренко М. Оперний театр у мінливому часопросторі: моногр. / Харків, Акта, 2015. – 380с.
25. Черкашина-Губаренко М.Р. Структурний аналіз оперного твору (стаття перша). // Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського: наук. Журнал №2 (3). Київ, 2009. – С. 58 – 78.
26. Черкашина-Губаренко М. Р. Структурний аналіз оперного твору (стаття друга). // Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського: наук. журнал. №4 (5). Київ, 2009. – С. 142- 153.

Допоміжна

27. Безклубенко С. Мистецтво: терміни та поняття: енциклопед. вид. у 2т. Т.1 (АЛ). / Київ: Ін-т культурології АМУ, 2008. 240 с.: іл.
28. Безклубенко С. Мистецтво: терміни та поняття: енциклопед. вид. у 2т. Т.2 (М-Я). / Київ: Ін-т культурології АМУ, 2008. 256 с.: іл.
29. Бистрякова В. Осадча А. Інновації та технології в сучасному мистецтві. // Вісник Львівської національної академії мистецтв № 32, 2017. – С.189–99.
30. Зубеляк М. Оперний світ Соломії Крушельницької./ Львів. Вид. Аріорі. 2018. – 184 с.: іл.
31. Іонеско Е. Антологія театру. / Пер. М. Абрамова. Київ. Дух і Літера. 2019. – 544 с.
32. Коваленко Ю. Український театр музичної комедії: зміна пріоритетів. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти: зб. наукових праць. / Вип. 20. Мистецтво: «від існуючого до виникаючого». Харків: ХДУМ ім. І. П. Котляревського, 2007. – 280 с.
33. Коваленко Ю. П. Сучасна режисура в українському театрі музичної комедії. // Часопис Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського № 3(4), 2009. – С.69 – 75.
34. Островерх О. Данііл Лідер. Театр для себе. / Київ. Факт, 2004. – 405 с.
35. Паві П. Словник театру. / Наук. ред. О. Клековкін. Львів, 2006. – 640 с.
36. Скрипка А. О. Шоу-технології як форма соціальної комунікації. / Автореф. дис. кандидата соціологічних наук. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2010.
37. Станішевський Ю. О. Чари італійської опери. Національна опера України. 2001–2011. // Київ: Музична Україна, 2012. – 136 с.

38. Станішевський Ю. О. Національна опера України. 2001-2011. / Моногр. Київ: Музична Україна, 2012. – 304 с.
39. Станішевський Ю. Нелегкий шлях легкого жанру. / Музика. № 1(372), 2009. – 12 – 24 с.
40. Степурко В.І. Аналіз музичних творів: навч. посібник. / Київ: АКККІМ, 2020. – 140с.
41. Станішевський Ю.О. Будні оперного свята. / Музика. № 1, 1993. – 12 – 16 с.
42. Станішевський Ю.О. Національний академічний театр опери та балету України імені Тараса Шевченка: історія і сучасність. / Київ: Муз. Україна, 2002. – 736 с.
43. Юдова-Романова К. В. Технічні засоби оформлення сценічного простору. / Київ: КНУКіМ, 2017. – 314с.: іл.

Інформаційні ресурси

Інформаційні ресурси з історії опери, театрального виконавства, новини сучасного театального світу

1. <http://www.operanews.com/>
2. <https://moderato.in.ua/>
3. <https://www.operabase.com/en>